

13

**ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ
СЪД
НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ**

ДОПЪЛНИТЕЛНИ СЪОБРАЖЕНИЯ

**на
Министерския съвет на Република България**

**по
конституционно дело № 5 за 1999 г.**

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛЮ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ
СЪДИИ,**

С определение от 20 април 1999 г. Конституционният съд е предоставил възможност на Министерския съвет да представи допълнителни съображения в подкрепа на искането ни за тълкуване на чл. 85, ал. 1, т. 1 във връзка с чл. 84, т. 11 и чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България, по което е образувано конституционно дело № 5 за 1999 г.

1. Относно правомощията на Народното събрание да дава разрешение за преминаване и пребиваване на чужди войски в страната

Чл. 84, т. 11 и чл. 85, ал. 1, т. 1 от Конституцията уреждат две различни хипотези, при които Народното събрание упражнява изключителната си компетентност да

разрешава пребиваване или преминаване на чужди войски в страната.

Съгласно чл. 84, т. 11 от Конституцията Народното събрание разрешава пребиваването на чужди войски на територията на страната или преминаването им през нея. Както е посочено в мотивите на Решение № 6 на Конституционния съд от 1994 г., с решението на Народното събрание по чл. 84, т. 11 от Конституцията се дава разрешение за конкретни случаи на пребиваване или преминаване на определени чужди войски при определени условия. Следователно Конституционният съд приема, че в отделни случаи по конкретни поводи Народното събрание дава разрешение за пребиваване или преминаване на чужди войски на територията на страната с решение.

Същевременно съгласно чл. 85, ал. 1, т. 1 от Конституцията Народното събрание ратифицира и денонсира със закон международните договори, които имат политически или военен характер и които могат да предвиждат преминаване или пребиваване на чужди войски на територията на Република България. В текста конституционният законодател е определил и вида на акта, който приема Народното събрание. За разлика от хипотезата по чл. 84, т. 11 в този случай актът има нормативен характер, което означава, че той урежда трайни обществени отношения, възникващи във връзка с изпълнението на договора.

Разликата между двете хипотези, предвидени в чл. 84, т. 11 и в чл. 85, ал. 1, т. 1 от Конституцията, дава основание да се направи извод, че в първия случай решението на Народното събрание като индивидуален акт следва безусловно да съдържа конкретния повод, войските, времето и мястото на преминаване или пребиваване и други условия, при които се дава разрешението. По този начин Народното събрание изразява волята си и дава отговор на отправено до него конкретно искане от чужда държава или международна организация. Когато обаче става дума за международен договор с военен или политически характер, създаващ трайна уредба на военни или политически отношения между договарящите страни, една от които е Република България, подобен подход би бил неприложим. Именно поради това в чл. 85, ал. 1, т. 1 от Конституцията е предвидено, че ратифицирането и денонсирането на тези договори се извършва със закон.

11

Довод в подкрепа на застъпваната теза се съдържа и в паралелното съществуване на чл. 84, т. 11 и чл. 85, ал. 1, т. 1 от Конституцията. След като конституционният законодател е разделил двете хипотези, то той безспорно прави разлика между тях. В този смисъл твърдението, че във всички случаи в акта на Народното събрание следва да бъдат посочени и конкретните условия на пребиваване или преминаване на чужди войски, не дава възможност да се обясни съществуването на две отделни правомощия на Народното събрание, нито да се определи кога Народното събрание приема решение за преминаване или пребиваване на чужди войски и кога ратифицира със закон международен договор с военен или политически характер. По начало преминаването или пребиваването на чуждите войски в страната и в случаите по чл. 84, т. 11 от Конституцията също се осъществява въз основа на международен договор, обикновено сключен чрез размяна на ноти (нотата, с която се прави искането, и нотата, с която се уведомява другата страна за решението на Народното събрание по чл. 84, т. 11). При това положение за да реши кое от правомощията си следва да приложи, Народното събрание трябва да прецени дали се иска инцидентно разрешение за конкретно преминаване или пребиваване на чужди войски в страната, или се предлага създаване на трайна уредба на отношения с военен или политически характер между Република България и чужди държави или международни организации.

При приемането на закона за ратифициране на съответния международен договор с военен или политически характер Народното събрание преценява всички съдържащи се в него клаузи и условия на договаряне. С обнародването и влизането в сила на договора той става задължителен за изпълнение по волята и със санкцията на Народното събрание. Произнасянето на Народното събрание с приемането на закона изключва необходимостта от допълнително произнасяне на законодателя за изпълнението на договора, каквото би било приемането на решения за отделни случаи на преминаване или пребиваване, обхванати от договора.

С оглед посоченото до тук считаме, че когато има ратифициран със закон от Народното събрание и влязъл в сила за Република България международен договор, по който Република България е страна и в който са уредени въпроси във връзка с пребиваване или преминаване на

чужди войски, не е необходимо за всеки конкретен случай да се иска разрешение от Народното събрание, тъй като с обнародването и влизането в сила на договора той е станал задължителен за изпълнение, без да се налага допълнително произнасяне по уредените в него въпроси.

2. Относно съдържанието на понятието чужди войски, войски на чужда държава или войски на международна организация

Както вече бе посочено, Народното събрание има изключителната компетентност да разрешава пребиваването или преминаването на чужди войски, която то упражнява, като приема решение в случаите по чл. 84, т. 11 или закон за ратифициране на международен договор с военен или политически характер в случаите по чл. 85, ал. 1, т. 1 от Конституцията. В договора, ратифициран със закон от Народното събрание, са уредени целите, условията на преминаване или пребиваване, времето, отношенията между договарящите страни по повод преминаването или пребиваването, включително и статутът на чуждите войски, преминаващи или пребиваващи в страната. В този случай Народното събрание, упражнявайки своята изключителна компетентност, е постигнало същите цели, както и в хипотезата на чл. 84, т. 11, като се е произнесло и е дало санкцията си, приемайки закона за ратифициране на договора.

В подкрепа на застъпваната теза може да бъде посочено Споразумението между страните – членки на НАТО, и страните партньори, участващи в "Партньорство за мир", относно статута на техните въоръжени сили (обнародвано в "Държавен вестник", бр. 121 от 1997 г.), ратифицирано със закон от Народното събрание (обнародван в "Държавен вестник" бр. 33 от 1996 г.). В преамбюла на споразумението се предвижда възможност въоръжените сили на една държава - страна по споразумението, да бъдат изпратени и приети на територията на друга страна на основата на отделна договореност между заинтересуваните държави – страни по споразумението. В съответствие с чл. 5, ал. 4 от Конституцията това споразумение е част от вътрешното право на Република България.

18

С оглед посоченото дотук считаме, че когато в международен договор, ратифициран, обнародван и влязъл в сила за Република България, е предвидено да ѝ бъде оказана помощ от чужди държави или международни организации при посегателство върху нейната териториална цялост и държавен суверенитет или се уреждат военнополитически отношения на членство в международна организация или оказване на съдействие при миротворчески операции, няма да бъде необходимо допълнително разрешение от Народното събрание за всеки конкретен случай, тъй като Народното събрание е упражнило вече изключителната си компетентност и се е произнесло с приемането на закона за ратифициране на договора в съответствие с чл. 85, ал. 1, т. 1 от Конституцията.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛЯ

3
3
(Иван Костов)